

SVENSK KRÖNIKA 1986-1987

Lagstiftning m.m.

I 3 kap 5 § brottsbalken föreskrevs tidigare att domstolen vid bedömningen av om ett *misshandelsbrott* var att anse som grovt skulle beakta bl a om gärningsmannen visat *synnerlig* hänsynslöshet eller råhet. Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 februari 1988 har ordet »synnerlig« bytts ut mot »särskild«. Syften är enligt förarbetena att ge domstolarna en allmän anvisning om att tillämpa ett något mindre restriktivt synsätt än tidigare när det gäller att kvalificera ett misshandelsbrott som grovt (Prop 1987/88:14, SFS 1988:2).

I samma lagstiftningsärende vidtogs även en ändring som gäller *grov stöld*. Enligt denna skall en stöld som ägt rum efter intrång i någons bostad i regel bedömas som grov stöld. Med bostad avses i sammanhanget i första hand permanentbostäder och fritidshus. I sak torde den nya regeln få ses som en kodifiering av praxis.

När det gäller *pornografi* överlämnade regeringen i april 1987 en proposition (1986/87:151, Ändringar i tryckfrihetsförordningen m m) med förslag som innebär bl a att det nuvarande förbudet mot spridandet av filmer och videogram med skildringar av sexuellt våld eller tvång utsträcks till att omfatta alla bilder med sådant innehåll, stillbilder såväl som rörliga bilder. Bestämmelserna införs i brottsbalken under en ny brottsbeteckning, olaga våldsskildring. Förslaget kräver grundlagsändring och det föreslås att de nya reglerna skall träda i kraft den 1 januari 1989.

Under senare år har debatterats livligt huruvida även själva bruket av narkotika skall kriminaliseras enligt *narkotikastrafflagen*. Som skäl för en sådan lagändring har anförts bl a att en kriminalisering av konsumtionen krävs för att ge uttryck för att samhället tar avstånd från varje befattning med narkotika. Detta skulle vara av betydelse inte minst för att motverka att ungdomar dras in i missbruk. I november 1986 presenterades en departementspromemoria (Ds Ju 1986:8) med förslag i ämnet. Efter remissbehandling har nu en proposition överlämnats till riksdagen (Prop. 1987/88:71). Enligt förslaget kriminaliseras inte bara konsumtion utan även andra olovliga befattningar med narkotika som inte täcks av den nuvarande lagstiftningen. För den som gjort sig skyldig till endast eget bruk av narkotika föreslås att straffet inte skall vara strängare än böter under förutsättning att brottet är ringa. Sker upptäckten att någon brukat narkotika genom att han underkastat sig vård eller behandling, skall gärningen vara fri ansvar. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 1988. Det kan förutses att det blir strid om den del av förslaget som innebär att påföljden för eget bruk av narkotika begränsas till böter, om brottet är att anse som ringa. Det har påpekats bl a att den begränsningen innebär att det inte blir möjligt att föranstalta om blod- eller urinprovstagning för att i efterhand konstatera om någon narkotikakonsumtion ägt rum.

Som ett led i kampen mot våldsbrottsligheten lade 1987 års vapenutredning i oktober 1987 fram ett förslag till *lag om knivförbud m m* (SOU 1987/61). På grundval av förslaget har numera utarbetats en proposition som förelagts riksdagen (Prop. 1987/88:98).

Enligt denna skall det vara förbjudet att inneha knivar och andra farliga föremål vid offentliga tillställningar och allmänna sammankomster. Därmed avses i detta sammanhang främst sport- och danstillställningar eller rockkonserter. Vissa undantag skall gälla, bl a om föremålet skall användas vid arbete på platsen eller om innehavet annars med hänsyn till omständig-

heterna är befogat. Befogat skall innehavet kunna vara om det gäller en mindre pennkniv eller annan förhållandevis ofarlig knivtyp. För vissa särskilt farliga föremål, s k gatustridsvapen av typ knogjärn, karatepinnar, rivhandskar och kaststjärnor, skall gälla ett längre gående förbud. Sådana föremål förbjuds inte bara vid offentliga tillställningar och allmänna sammankomster utan också på allmän plats. Straffet för överträdelse av de nya reglerna är böter eller fängelse i högst sex månader. I propositionen uttalas att det finns anledning att överväga ett totalförbud mot gatustridsvapen. – Meningen är att den nya lagen skall gälla fr o m den 1 juni 1988.

I syfte framför allt att förbättra situationen för kvinnor som utsätts för misshandel och andra övergrepp förbereds en proposition om *besöksförbud*. Förslaget bygger delvis på en departementspromemoria från 1987 (Ds Ju 1987:13). Enligt propositionen skall besöksförbud kunna utfärdas om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att någon kommer att begå brott mot, förfölja eller på annat sätt allvarligt trakassera en annan person. Vid bedömningen skall särskilt beaktas om den mot vilken förbudet avses gälla tidigare har begått brott mot den andra personens liv, hälsa, frihet eller frid. Besöksförbud skall i första hand avse förbud att besöka eller på annat sätt ta kontakt med en annan person eller att följa efter denna. Är detta inte tillräckligt, skall ett utvidgat besöksförbud kunna meddelas. Ett utvidgat besöksförbud kan t.ex. innebära förbud mot att uppehålla sig i närheten av den andra personens bostad eller arbetsplats eller något annat ställe där den personen brukar vistas,. Förbudet skall utformas med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. Besöksförbud får meddelas för högst ett år men kan förlängas. Förlängning får ske med högst ett år i taget. Besöksförbud meddelas av åklagare. Åklagarens beslut kan på begäran av den som har ålagts besöksförbud eller den som förbudet avser att skydda prövas av allmän domstol. Den som överträder ett besöksförbud skall kunna dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. – De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 1988.

I fråga om *förverkande* gäller sedan den 1 juli 1987 att ett fordon, som har använts vid brott enligt *lagen om straff för vissa trafikbrott* m m, får förklaras förverkat. Förutsättningarna för förverkande är att det är uppenbart att förverkande behövs för att förebygga fortsatt trafikbrottslighet och att förverkande inte är oskäligt. De nya reglerna har prövats av HD i ett nyligen avgjort mål, DB 5-88.

I den förra krönikan (nr 4 1986, s 304 f) berördes häktningsutredningens förslag till nya regler om *anhållande och häktning*. De lagändringar som utarbetats med förslaget som grund trädde i kraft den 12 april 1988 (Prop. 1986/87:112, SFS 1987:1211). Eftersom den nya regleringen skiljer sig från häktesutredningens förslag i vissa hänseenden kan det vara på sin plats att redovisa huvuddragen.

När det gäller häktningsförutsättningarna skall huvudregeln även i fortsättningen vara att endast den får häktas som är på sannolika skäl misstänkt för ett brott för vilket är föreskrivet fängelse i ett år eller mer. Liksom nu skall härutöver krävas att en eller flera av tre särskilda häktningsförutsättningar föreligger, nämligen att det föreligger fara för att den misstänkte avviker, försvårar utredningen eller fortsätter sin brottsliga verksamhet. Främst för att markera vikten av att häktning används i tillräcklig utsträckning för att motverka återfall i brott föreslås en omformulering av beviskravet för de särskilda häktningsförutsättningarna. Enligt förslaget skall häktning kunna ske när det föreligger risk för avvikande, försvårande av utredning eller fortsatt brottslig verksamhet. Vid risk för fortsatt brottslig verksamhet förutsätts att

särskild hänsyn skall tas till sådan brottslighet som innebär risk för enskildas liv, hälsa eller egendom eller i övrigt kränker annans personliga integritet.

Vidare föreslås att reglerna om domstolsprövning av straffprocessuella frihetsberövanden anpassas till den praxis som utvecklats vid tolkningen av Europakonventionen till skydd för de mänskliga rättigheterna. Enligt förslaget skall åklagaren avge häktningsframställning till domstolen samma dag som han beslutat om anhållande eller senast dagen därefter. Om det finns synnerliga skäl får åklagaren dröja till tredje dagen efter anhållandet. Domstolen skall enligt huvudregeln hålla häktningsförhandling samma dag som häktningsframställningen görs eller senast dagen därefter. Förhandlingen får dock aldrig hållas senare än fyra dagar efter det faktiska frihetsberövandet. Förslaget innebär en väsentlig förkortning av de nuvarande fristerna för domstolsprövningen. Vid beräkningen av de nu angivna fristerna likställs lördagar, söndagar och helgdagar med vanliga arbetsdagar. Detta innebär bl a att tingsrätterna i fortsättningen måste vara beredda att hålla häktningsförhandlingar under veckosluten och helgdagar.

Med hänsyn till de korta tidsfrister som enligt förslaget gäller för domstolens prövning av frihetsberövandet måste det öppnas möjlighet för domstolen att besluta om häktning trots att utredningen inte kommit så långt att sannolika skäl för brottsmisstanken föreligger. Häktning föreslås sålunda kunna ske om den anhållne är skäligare misstänkt för brottet och det är av synnerlig vikt att han tas i förvar i avvaktan på ytterligare utredning. I sådana fall skall häktningsfrågan alltid omprövas senast inom en vecka.

I december 1986 överlämnades betänkandet *Målsägandebitråde* (SOU 1986:49). En på betänkandet grundad proposition har nyligen överlämnats till riksdagen. I propositionen, som är en del av regeringens program för att förbättra brottsoffrens ställning, föreslås att målsäganden får rätt till ett eget juridiskt biträde – ett målsägandebitråde – vid förundersökning och rättegång rörande vissa typer av brott. Det gäller i första hand mål som rör grövre sexuella övergrepp. Om det kan antas att målsäganden har ett särskilt starkt behov av biträde, skall målsägandebitråde kunna förordnas även i mål om vissa andra typer av grövre brott med inslag av våld eller annan integritetskränkning. Målsägandebiträdet skall förordnas av domstol på begäran av målsäganden eller när det annars finns anledning till det. Detta skall kunna ske så snart förundersökning inletts. Målsägandebiträdets uppgift är att ta till vara målsägandens intressen och ge stöd och hjälp under förundersökningen och rättegången. Biträdet skall även kunna hjälpa målsäganden med att biträda åtalet och med att föra talan om enskilt anspråk. Målsägandebiträdet föreslås få rätt till ersättning för sitt arbete enligt samma normer som gäller för offentlig försvarare i brottmål. Biträdeshjälpen skall i princip vara kostnadsfri för målsäganden.

I denna tidskrift har tidigare redogjorts för huvuddragen i fängelsestraffkommitténs betänkande Påföljd för brott (se bl a nr 4 1986 s 266 f). Med utgångspunkt i betänkandet föreligger numera en proposition med nya bestämmelser om straffmätning och påföljdsval (Prop. 1987/88:120). Grundtanken bakom förslagen är att öka förutsebarheten och enhetligheten i straffrättsskipningen.

Enligt förslaget skall påföljdsbestämningen inte längre ses som en avvägning mellan allmänpreventiva och individualpreventiva hänsyn i det enskilda fallet. I stället bör brottets *straffvärde* vara utgångspunkten för påföljdsbestämningen. Men samtidigt skall man kunna ta hänsyn också till olika individuella omständigheter.

De nya reglerna om straffmätning och påföljdsval förs in i två nya kapitel i brottsbalken. I kapitlen anges bl a genom olika uppräknings vad som skall vara avgörande när straffvärdet bestäms och vilka omständigheter som i övrigt får beaktas vid påföljdsbestämningen. I hudsak överensstämmer regleringen med nuvarande påföljdspraxis. När det gäller återfallsbrottsligheten innebär de nya reglerna dock en viss skärpning i förhållande till nuvarande praxis, särskilt i fråga om straffmätningen vid upprepade återfall i allvarlig brottslighet. – De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 1989.

Arbetet med återstående delar av fängelsestraffkommitténs olika förslag, bl a reglerna om villkorlig frigivning, straffskalorna och bötesstraffets konstruktion, fortsätter nu inom justitiedepartementet. – Till de nu föreslagna reglerna liksom till det fortsatta lagstiftningsarbetet finns det säkert anledning att återkomma.

Våren 1987 godtog riksdagen ett lagförslag, som gör det möjligt att använda en form av s k kontraktsvård som en ny variant av kriminalvård i frihet och som ett alternativ till fängelse. Kontraktsvård tar sikte på fall där det kan antas att missbruk av beroendeframkallande medel eller något annat särskilt förhållande som påkallar vård eller behandling har bidragit till att någon har begått brott. Om den tilltalade då förklarar sig villig att undergå lämplig behandling enligt en för honom uppjord plan och behandlingen kan anordnas, skall den nya påföljdsvarianten kunna användas. Den tilltalade åläggs därvid att genomgå den avsedda behandlingen.

Kontraktsvård skall ådömas genom en kvalificerad form av föreskrift vid skyddstillsyn. Om den planerade behandlingen i avgörande grad har bidragit till att påföljden bestäms till skyddstillsyn, skall rätten i domslutet ange hur långt fängelsestraff som skulle ha ådömts, om fängelse i stället hade valts som påföljd. Den institution eller liknande som svarar för behandlingen skall i sådana fall kunna åläggas att anmäla till åklagarmyndigheten och skyddskonsulenten, om den dömde inte fullföljer behandlingen enligt planen. Skyddstillsynen kan då genom beslut av domstol ersättas med fängelse.

När kontraktsvård ådöms, kan domstolen föreskriva att den dömde skall stå under övervakning under längre tid än vad som normalt gäller vid skyddstillsyn. Vidare kan domstolen, när skyddstillsyn undanröjs och ersätts med fängelse, förordna att den dömde skall vara omhändertagen till dess beslutet vinner laga kraft. Tiden för sådant omhändertagande skall räknas som verkställighetstid.

I samma lagstiftningsärende gjordes ett tillägg till 34 § lagen om kriminalvård i anstalt i syfte att vidareutveckla den verksamhet som redan nu bedrivs med stöd av lagrummet och som innebär att intagna med missbruksproblem under vissa förutsättningar kan få tillfälle att undergå särskild behandling i bl a familje- och behandlingshem.

Dessutom vidtogs en ändring i brottsbalken som innebär att domstolen, när den dömer till villkorlig dom eller skyddstillsyn för brott som har vållat skada, skall kunna ålägga den dömde en skyldighet att biträda med att avhjälpa skadan. – Den nu behandlade lagstiftningen trädde i kraft den 1 januari 1988 (Prop. 1986/87:106, SFS 1987:761).

Under hösten 1987 presenterades en departementspromemoria med förslag i fråga om *unga lagöverträdare*. Av förslagen kan nämnas bl a att det ställs ökade krav på att ungdomar som vållat skador genom brott gottgör målsäganden genom egna arbetsinsatser eller på annat sätt. Polisen föreslås få en uttrycklig rätt att anmoda unga lagöverträdare att ställa till rätta. Om det går till åtal och rättegång och domstolen beslutar att överlämna en ung lagöverträdare till vård enligt socialtjänsten får domstolen, efter mönster från de nya reglerna i fråga om villkor-

lig dom eller skyddstillsyn, föreskriva att den unge skall avhjälpa eller begränsa skada som orsakats av brottet. I skrivande stund överlämnas till riksdagen en proposition om de nya reglerna.

Kriminalvård

Som omtalades i föregående krönika överlämnades i november 1984 ett förslag från de s k MAIK-kommittén om marknadsanpassad lön till intagna i kriminalvårdsanstalt (SOU 1984:84). Förslaget får tills vidare anses skrinlagt. Efter att ha noterat att kommittén utfört ett förtjänstfullt arbete anförde justitieministern i budgetpropositionen 1986/87 att statsfinanserna inte tillät att förslaget genomfördes. Som ytterligare skäl mot förslaget påpekades att ett marknadslönesystem kunde medföra att verksamheten vid anstalterna blev mera renodlat produktionsinriktad. En sådan utveckling skulle enligt departementschefen strida mot de strävanden som pågått under senare år och som syftar till en ökning av verksamhetsformer som social färdighetsträning, studier och utbildning. En mindre höjning av de intagnas arbetsersättning föreslogs dock.

I sammanhanget togs också HIV-AIDS-problemet upp. Enligt departementschefen kunde det vara nödvändigt att i ökad utsträckning ta i anspråk de intagnas arbetstid för att påverka och motivera särskilt injektionsmissbrukare till behandling.

Under budgetåret 1986/87 beviljades kriminalvården sammanlagt 12,5 milj kr från socialdepartementets anslag för åtgärder mot AIDS. Medlen användes för att bl a starta särskilda projekt på de allmänna häktena i Stockholm, Göteborg och Malmö. Avsikten med projekten är att söka upp narkotikamissbrukare och motivera dem till vård och behandling. I projekten deltar representanter från kriminalvården, socialtjänsten och olika ideella organisationer som arbetar med missbrukare. I verksamheten ingår en omfattande blodprovstagning för att spåra HIV-positiva personer. I projektarbetet ingår också planering av placering av missbrukare på olika behandlingshem. Arten av åtgärder blir beroende av hurvida den häktade överförs till anstalt eller inte. Huvudsyften är dessutom att etablera en varaktig kontakt med den kommunala missbruksvården.

För att effektivisera motivationsarbetet har extra insatser gjorts på lokalanstalterna i storstadsområdena samt på vissa slutna rixanstalter som har en hög andel narkotikamissbrukare.

Enligt budgetpropositionen 1987/88 är avsikten att projektet skall fortsätta åtminstone ytterligare ett år.

I juli 1986 fick en särskild utredare uppdraget att se över tillämpningen av reglerna för kriminalvård i anstalt såvitt gäller långtidsdömda intagna. Ett betänkande lades fram i november 1987 (Ds Ju 1987:17). Sedan förslaget bearbetats i justitiedepartementet föreligger numera en proposition i ämnet. I propositionen föreslås skärpningar i behandlingen av vissa intagna som avtjänar längre fängelsestraff. Bl a utvidgas den grupp av intagna som skall kunna särbehandlas i fråga om placering i och vistelse utom anstalt till att omfatta, förutom intagna som har dömts för grov narkotikabrottslighet till fängelse i lägst två år, andra intagna som avtjänar fängelse i lägst fyra år för brott av annat slag. En förutsättning för denna särbehandling är att det kan befaras att den intagne är särskilt benägen att avvika eller fortsätta en brottslig verksamhet av allvarlig karaktär innan verkställigheten har avslutats. Särbehandlingen innebär enligt förslaget att den intagne alltid skall vara placerad i slutna rixanstalt. Vidare skall utevistelse för den intagne få medges bara i form av s k särskild permission som alltid skall ske under

bevakning. Formerna för prövningen av de aktuella fallen stramas upp på olika sätt, bl a genom att besluten alltid skall fattas av kriminalvårdsstyrelsen. Befogenheten för regeringen att för en viss intagen besluta om särskilda restriktioner beträffande brev, besök och telefonsamtal då det är påkallat med hänsyn till rikets säkerhet skall enligt förslaget utvidgas till att omfatta även våldsbrott av terroristkaraktär. Vidare föreslås regeringen få befogenhet att under motsvarande förutsättningar besluta att frågor om permissioner och andra utvistelser beträffande en viss intagen skall överlämnas till regeringen för avgörande. Lagändringarna avses träda i kraft den 1 juli 1988.

Från kriminalvårdsverkets verksamhetsberättelse 1986/87 har hämtats följande *statistiska uppgifter*.

A. Frivård

Under 1986/87 var i genomsnitt 8 159 klienter dömda till skyddstillsyn jämfört med 8 285 under 1985/86. Antalet villkorligt frigivna var i medeltal 3 235 resp 3 593 under samma perioder. Genomsnittliga antalet kvinnor för vilka övervakare varit förordnad under 1986/87 var 1 475. Därav var 1 205 dömda till skyddstillsyn, 189 villkorligt frigivna och 61 i anstalt.

Under 1986 påbörjades övervakning för 6 535 personer dömda till skyddstillsyn. Därav var 994 kvinnor. Motsvarande antal under 1985 var 6 183 resp 931. Antalet villkorligt frigivna med övervakning under 1986 var 4 633, varav 239 kvinnor. Under 1985 frigavs 4 570 personer villkorligt med övervakning. Därav var 207 kvinnor.

Under 1986 har andelen ungdomar minskat ytterligare bland nytillkomna personer dömda till skyddstillsyn. Ungdomar 15-20 år minskade med 8%, medan äldre klienter ökade.

Dömda till skyddstillsyn 1982-1986 efter huvudbrott

Huvudbrott	1982	1983	1984	1985	1986
Våldsbrott	817	744	727	780	773
Tillgreppsbrott	3 297	3 148	2 863	2 700	2 690
Bedrägeribrott	993	841	767	795	812
Rattfylleri	585	590	539	642	878
Narkotikabrott	720	509	432	377	423
Övrigt, två eller likvärdiga brott i domen	873	825	762	889	959
Summa	7 285	6 657	6 090	6 183	6 535

B. Kriminalvård i anstalt

Under senare år har antalet intagna i anstalt varit tämligen konstant. I förhållande till år 1985 kunde dock en viss ökning noteras under år 1986. Utvecklingen redovisas i följande tabeller. Det kan tilläggas att under år 1986 registrerades ca 500 fler fängelsedomar än under år 1985 (14 977 år 1985, 15 472 år 1986).

	Antal nyintagna 1986	Absolut förändring 1985-1986	Procentuell förändring 1985-1986
Strafftid			
Två månader eller mindre	7 609	+ 238	+ 3.2
Mer än två t o m sex månader	3 045	+ 212	+ 7.5
Mer än sex t o m tolv månader	2 033	+ 142	+ 7.5
Mer än tolv månader	1 501	+ 61	+ 4.2
Summa	14 188	+ 653	+ 4.8

Till fängelse dömda som intagits 1982-1986 fördelade efter huvudbrott

	1982	1983	1984	1985	1986
Rattfylleri	3 491	3 945	3 854	3 413	3 504
Tillgreppsbrott	3 087	3 246	3 112	3 091	3 043
Våldsbrott	1 988	2 250	2 258	2 113	2 350
Lydnadsbrott m m	323	446	363	289	407
Bedrägeri	712	891	858	790	855
Narkotikabrott	1 155	1 109	889	818	934
Utlänningslagen	244	181	135	110	95
Övrigt	2 798	3 100	3 178	2 911	3 000
Därav två eller flera likvärdiga brott i domen	1 418	1 547	1 562	1 480	1 525
Totalt	13 798	15 168	14 647	13 535	14 188

Kvinnor i anstalt

Antalet kvinnor intagna i anstalt utgör cirka 4%. Under budgetåret har i medeltal 147 kvinnor varit intagna i anstalt.

Till fängelse dömda kvinnor som intagits 1982-1986

År	Antal kvinnor	Andel av samtliga som intagits
1982	520	3.8
1983	576	3.8
1984	560	3.8
1985	546	4.0
1986	644	4.5

Narkotikamissbruk

Sedan år 1968 har uppgifter om antalet intagna som bedöms vara narkotikamissbrukare samlats in varje år. Uppgifterna avser intagna den 1 april varje år.

Det bör understrykas att tabellen redovisar hur många av de intagna på antalterna som i frihet bedömdes vara narkotikamissbrukare. Den säger däremot inget om hur många intagna som missbrukar under anstaltstiden.

Tidpunkt	Antal intagna	Antal missbrukare	Procent missbrukare
1979-04-01*)	3 924	1 084	29
1980-04-01	3 795	962	25
1981-04-01	4 116	1 180	29
1982-04-01	4 112	1 291	31
1983-04-01	4 280	1 487	35
1984-04-01*	3 708	1 158	31
1985-04-01	3 617	1 336	37
1986-04-01	3 414	1 381	40
1987-04-01	3 792	1 509	40

*)Metodförändring

* Exklusive kva Roxtuna, samt metodförändring

Svenska kriminalistföreningen

Fr o m årsmötet år 1986 har föreningens styrelse bestått av riksåklagaren Magnus Sjöberg, ordförande, justitierådet Per Jermsten, vice ordförande, polisintendenten Tommy Lindström, professorn Lars Lidberg, anstaltsdirektören Annbritt Grünewald, advokaten Gunnar Berg, professorn Madeleine Löfmarck, hovrättsassessorn Anne-Marie Westerberg, sekreterare, överdirektören Marianne Håkansson, numera justitierådet Bo Svensson, hovrättsassessorn Martin Borgeke och numera statssekreteraren Sten Heckscher.

Föreningen hade den 31 december 1987 410 medlemmar, varav 122 tillhörde lokalavdelningen Kriminalpolitiska sällskapet i Malmö-Lundregionen.

Vid sidan av ordinarie årsmöte hölls den 30 oktober 1986 ett extra sammanträde med anledning av föreningens 75-årsjubileum. Vid detta tillfälle hade anordnats en paneldebatt i ämnet »Vad styr kriminalpolitiken?«. Som inledare i debatten deltog professorn Nils Jareborg, professorn Knut Sveri, chefredaktören Svante Nycander, riksdagsledamöterna Björn Körlof och Stig Gustafsson samt hovrättspresidenten Birgitta Blom.

Ämnet för årsmötesdiskussionen i maj 1987 var Inkapacitering - En kriminalpolitisk mirakelmedicin? Inledningstalare var professorn Torbjörn Thedéen och brottsforskarna fil Dr Johannes Knutsson och fil kand Jan Andersson.

På höstmötet den 5 november 1987 inledde justitierådet Bo Svensson diskussionen med ett anförande över ämnet Samhällstjänst och andra alternativ till frihetsstraff.

Lokalavdelningen Kriminalpolitiska sällskapet i Malmö-Lundregionen höll under år 1987 två allmänna sammankomster.

Den 4 februari talade Bo Svensson över ämnet Straffa lagom - om straffrättens möjligheter och begränsningar.

Den 27 november talade överläkaren Holger Hansson över ämnet AIDS berör oss alla - Några tankar kring de etiska problemen i samband med rättsväsendets behandling av HIV-smittade.

Föreningen vill påminna om att nästa nordiska kriminalistmöte äger rum i Stockholm den 12-14 juni 1989. Inför det mötet hölls den 12 oktober 1987 ett planeringsmöte i Stockholm. Jämte den svenska föreningens arbetsgrupp deltog representanter från Danmarks, Norges och Finlands kriminalistföreningar. På mötet fastställdes slutligt de olika diskussionsämnena. En närmare information om 1989-års kriminalistmöte kommer att publiceras under hösten 1988.

Nils Rekke

Brottsförebyggande rådet (BRÅ)

Från och med andra kvartalet 1986 till om första kvartalet 1988 har BRÅ publicerat följande:

I serien BRÅ forskning

Vad gör polisen? En jämförelse mellan kvarterspolistjänst och ordningspolistjänst (1986:2) av Johannes Knutsson och Pirjo Partanen.

Kampen mot eko-brotten. Del 1. Polisen (1986:3). Leif G W Persson redovisar de viktigaste resultaten från den första utvärdering som gjorts av EKO-rotlarna och deras verksamhet.

Brottsutvecklingen 1986 (1987:4) beskriver och analyserar brottsutvecklingen sedan år 1950. Artiklar i olika ämnen presenteras också, bl a om läktarvåld, sexualbrott mot barn samt datorrelaterad brottslighet.

Varför varierar uppklaringsprocenten? (1987:1). Jan Ahlberg och Johannes Knutsson har undersökt bakgrunden till variationen.

Fel och oegentligheter i tulldeklarationer. Om ekonomisk brottslighet vid import till Sverige (1987:2). Omfattningen av denna ekonomiska brottslighet samt vilka typer av felaktigheter som förekommer i importsändningarna kartläggs av Dan Magnusson.

Brott och stadsmiljö. Storstadskriminalitet. Del 1. En undersökning av våldsbrott, rån, skadegörelse och bostadsinbrott i Stockholm år 1982 (1987:3). I delrapporten, som är den första av fyra, presenterar Per Olof H. Wikström tidigare brottsekologisk forskning och teori om stadens brottslighet, de teoretiska modeller som bildar utgångspunkt för undersökningen samt uppläggning av undersökningen och data. Särskild uppmärksamhet ägnas mörktalsproblemet.

Brottsutvecklingen 1987 (1987:5) beskriver och analyserar brottsutvecklingen sedan år 1950. Artiklar om ekonometriska analyser av kriminaliteten i Sverige, brott och försäkring samt om våldsbrottsligheten i Skottland och Sverige ingår.

Metropolit i massmedia. En studie av hur Metropolitprojektet beskrevs av TV och Stockholmstidningarna (1987:4). Gunilla Qwerin analyserar debatten och ger den samlade massmediabilden.

I serien BRÅ utredning

Bra lås och goda grannar ... en handbok för brottsförebyggare (1986:2). En arbetsgrupp inom BRÅ har studerat vad den enskilda människan kan och får göra för att skydda sig mot våldsbrott och förmögenhetsbrott.

Läktarvåld. Orsaker och åtgärder (1986:3) har utarbetats av en arbetsgrupp inom BRÅ, som ger förslag på konkreta åtgärder för att minska våld, skadegörelse och ordningsstörande beteende i samband med i första hand fotbolls- och ishockeymatcher.

Stöld på byggarbetsplats (1987:1) har utarbetats av en arbetsgrupp inom BRÅ, som ger förslag till konkreta åtgärder för att komma till rätta med brottsligt svinn inom byggnadsindustrin.

I serien BRÅ information

Pressens bild av brottsligheten (1987:1) Peter Dahlgren analyserar 1 000 brottsartiklar hämtade från åtta dagstidningar under en 12-månadersperiod. Resultaten diskuteras i relation till hur människor formar sin bild av verkligheten.

I BRÅs engelska skriftserie

The Swedish Penal Code (Report 1986:2).

Econometric Analysis of Crime in Sweden (Report 1986:3) av Perry Shapiro och Harold L. Votey Jr.

Broschyrer

Våld (1987). Frågor om hur omfattande våldet är, hur grovt det är, om det har ökat och vad det får för konsekvenser är frågor som diskuteras i broschyren av Per Olof H Wikström.

Den ekonomiska brottsligheten (1987). Vad menas med ekonomisk brottslighet, hur ser den ut, vilken omfattning har den och vilka skadeverkningar blir resultatet är frågor som belyses i broschyren.

Gisela Tham